

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno
Din 16.—, četrtletno Din 9.—, ino-
zemstvo Din 64.—.
Poštino-čkovni rač. 10.603.

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo in upravišstvo: Maribor, Koroška 5.
Telefon 2113.

Cene inseratom: cela stran
Din 2000.—, pol strani Din 1000.—,
četrt strani Din 500.—, 1/8 strani
Din 250.—, 1/16 strani Din 125.—.
Mali oglasi vsaka beseda Din 1.—.

Kaj s to dopisnico?

V vsakem izvedu smo danes priložili dopisnico, na katero nam napišite naslove onih, o katerih dobro veste, da niso naročniki »Slovenskega gospodarja«, in nam jo tako spisano vrnite. Če kdo ne ve za več kot za enega, naj napiše pa enega. Zabeležili si bomo imena tistih naših naročnikov, ki nam bodo šli v tem oziru na roko!

Zakaj nam pojdite v tem oziru na roko? Zato, da bo »Slovenski gospodar« kar najbolj razširjen. Naročnik, ki dela za svoj list tudi s tem, da ga pomaga razširjati, res ljubi svoj list. Ve pa tudi, da koristi s tem samemu sebi, saj bo list veliko lažje vsestran-

sko dober, če bo dosti naročnikov. V nekaterih krajih imamo res da že svoje zaupnike, tudi ti bodo od svoje strani okrog novega leta šli na delo, toda tudi naročniki sami naj njim in nam pomagajo.

Vsem, katerih naslove nam boste sporočili, bomo radevolje poslali list na ogled, da si ga čimprej naročijo.

Naslove nam pošljite točne, da bomo tudi mi mogli točno doposlati. Tudi storite to še ta teden, nikar ne odlašajte!

Že v naprej se vam zahvaljuje:

uprava »Slov. gospodarja«.

Novi državni proračun.

Minister notranjih zadev dr. Anton Korošec je rekel v svojem govoru na občnem zboru Zadružne zveze v Ljubljani 18. novembra o državnem proračunu naslednje: »Letošnje leto bo najhujše leto za nas v gospodarskem oziru. Izdatki ostajajo isti, dohodki pa so vedno manjši; to velja za posameznika kot za državo. Državni proračun bo letos sestavljen na drug način, kot je to bilo običajno. Sestavljen bo redni proračun, ki bo obsegal redne dohodeke in izdatke, izvanredni proračun pa bo obsegal izredne izdatke, izdatke za investicije. Redni proračun bo uravnotežen. Od izrednega proračuna pa se bo izvršilo le tisto, za kar bo kritje.« Dr. Koroščeve besede je potrdil ter jim dal obširnejšo razlago finančni minister dr. Letica, ki je predložil 19. novembra predsedniku narodne skupščine proračunski predlog za proračunsko leto 1936-37 ter je ob tej priliki dal novinarjem o svoti in sestavi državnega proračuna obsežno izjavo, ki iz nje povzamemo naslednje:

Predlog proračuna za leto 1936/1937 znaša 10 milijard 307.040.784 Din izdatkov in ravno toliko dohodkov ter je manjši od sedaj veljavnega proračuna za pol milijarde (500 milijonov) Din. Novi proračun je drugače sestavljen ko prejšnji. Prejšnji je ločil proračun državnih podjetij od proračuna državne uprave. Novi tega ne dela več,

vsled česar je bolj pregleden, jasen in odkrit. V proračunu so vpoštevane vse državne potrebe za prihodnje leto, hkrati pa se vsi ti krediti krijejo iz državnih dohodkov. Na ta način je zagotovljeno ravnotežje, kar predstavlja v sedanjih resnih časih edino zanesljivo pot za ozdravljenje državnih financ. Ker za izredne kredite, to je za one izdatke, ki imajo investicijski značaj, ni v rednih državnih dohodkih potrebne kritja, se v proračunski predlog niso mogli sprejeti. Državne potrebe izrednega značaja, ki jih je brez dvoma mnogo, med njimi tudi takih, ki so tudi nujne, bodo predmet posebnega proučevanja v tem smislu, da se za nje poiščejo nova izredna kritja, ki se bodo ustvarjala s posebnimi sredstvi, kakor hitro bodo ta sredstva zagotovljena.

Predlog proračuna izgleda v primerjavi s sedaj veljavnim proračunom takole (vse v milijonih Din, v oklepajih razlike nasproti sedanjemu proračunu):

vrhovna državna uprava 157.7 (+ 3.6)
pokojnine in invalidnine 1100.7 (—)
državni dolgovi 767.9 (— 152.7)
ministrstvo pravde 349.5 (— 9.2)
ministrstvo prosvete 833.1 (— 17.5)
ministrstvo financ 797.9 (— 28.1)
zunanjstvo 121.5 (— 1.4)
notranje ministrstvo 517.3 (— 28.9)
vojska in mornarica 2309.4 (+ 309.5)

ministrstvo za zgradbe 154.6 (— 13.1)
ministrstvo za promet 2177.8 (+ 3.0)
ministrstvo za pošto 362.3 (+ 30.4)
ministrstvo za kmetijstvo 95.7 (— 7.4)
ministrstvo za trgovino 44.3 (— 1.3)
ministrstvo za gozdove in rudnike 266.1 (— 24.2)
ministrstvo za socialno politiko 199.4 (— 3.0)
ministrstvo za telesno vzgojo 11.8 (— 2.4)
rezervni krediti 40.0 (—).

Kar se tiče dohodkov, so predloženi samo taki, ki so bili že tudi v sedanjem proračunu. Novi se ne uvažajo. Dosedanji so zmanjšani posebno pri davkih kot posledica že uvedene zmanjšane zemljarine z znižanjem katasterskega čistega dohodka za 1 tretjino, razen teh vsled izvedenih ukrepov v pravcu znižanja pridobnine, radi redukcije doprinosov od hiš in drugih objektov morejo biti predloženi manjši iznosi od onih, ki so sprejeti po sedanjem proračunu. Cela vrsta ukrepov, ki jih je podvzela vlada dr. Stojadinoviča, najbolje dokazuje, koliko skrbi poklanja vsem potrebam naroda ter njegovim upravičenim željam. Ta napor ni bil zaman ter se je doseglo stvarno znižanje, s tem pa obvarovalo proračunsko ravnovesje.

Kar se tiče dohodkov, je njih slika v primeri s sedaj veljavnim proračunom naslednja (v milijonih dinarjev, v oklepajih razlike nasproti sedanjemu proračunu):

neposredni davki 1472 (— 145)
davek na poslovni promet 660 (+ 170)
vojnica in izredni davki 82 (— 6)
davčni zaostanki 85 (—)
trošarine 825 (+ 27)
takse 1039 (— 66)
carine 700 (+ 50)
viški monopolov 1956
državna podjetja 3400
razni dohodki 121.8.

Pripomniti je še, da velja znižanje zemljiškega davka, kakor omenjeno, tudi za davčno leto 1936. Po določbah čl. 48 zakona o proračunskih dvanajstlinah, se podaljšajo olajšave zemljarine po uredbi od 2. februarja t. l. tudi za davčno leto 1936 in sicer tako, da se katasterski čisti dohodek po čl. 1 te uredbe za njive in za vinograde na krševitem terenu, kjer so glavni dohodek kmeta, znižajo za eno tretjino. Na podlagi odloka oddelka za kataster in državna imetja finančnega ministrstva se ima izračunavanje znižanega katasterskega čistega dohodka za l. 1936 vršiti na isti način, kakor za davčno leto 1935. Zato bodo določbe za izvr-

štev uredbe od 2. februarja 1935 glede izračunavanja znižanega katastrskega istega dohodka veljale v celoti tudi za leto 1936, le s to razliko, da znaša znižanje eno tretjino in ne za 22%,

kakor je določala uredba. Pri vinogradih se bode katastrski čisti dohodek znižal samo za tiste katastrske občine, kjer je znižan tudi za leto 1935.

V NAŠI DRŽAVI.

Zaščita dece in kraljica Marija. Evropa se je začela brigati za socialno zaščito otrok. V Ženevi obstoja mednarodna unija (združitve) raznih organizacij in društev, ki ima glavni cilj: delo za oskrbo otrok, ki so brez staršev, brez prave vzgoje in sredstev. Za mednarodno otroško zaščitno unijo se toplo zanima tudi naša država in obstoja že tozadevna posebna organizacija, ki nosi ime »Jugoslovanska unija za zaščito dece«. Naša zaščitna organizacija (ki šteje že nad 200 društev in organizacij), je članica mednarodne unije v Ženevi. Našo zaščitno organizacijo zastopajo predvsem ministrstva za socialno politiko, narodno zdravje in telesno vzgojo, zastopniki vseučilišč, zdravniških društev, Rdečega križa, ženskih društev, otroških zavetišč itd. Častna predsednica naše zaščite je kraljica Marija. Glavni odbor te nove in prepotrebne organizacije je sklical v Beograd prvi manifestacijski kongres, katerega bo otvorila kraljica Marija in bo pričel 30. XI. Nj. V. kraljica Marija je naslovila na Jugoslov. unijo za zaščito dece posebno pismo, v katerem iskreno pozdravlja organizacijo in poziva, da morajo našim otrokom poleg državne zaščite posvetiti vso pozornost tudi občine in mesta. V pismu izraža kraljica željo, naj bi za prvi beograjski kongres 30. XI. zavladalo vsestransko zanimanje med uradnimi organi in zasebnimi dobrotniki, med strokovnimi delavci in prostovoljnimi sodelavci. Ob koncu pisma želi kraljica Marija uniji najlepše uspehe v korist naših otrok, ki so up našega ljudstva in nosilec njegove srečne bodočnosti!

NOVI FINANČNI ZAKON.

Skupno s proračunom za l. 1936-37 je predložil finančni minister skupščini tudi finančni zakon za isto proračunsko leto. Zakon vsebuje več poboljšil za razna ministrstva in tudi precej odredb. V naslednjem navajamo iz finančnega zakona to, kar je važno za podeželsko ljudstvo.

Kredit za zaupne izdatke.

Kredit za izredne zaupne izdatke, predviden v rednem proračunu predsedstva vlade, se bo uporabljal po odredbah ministrskega predsednika in ni podvržen nadzorstvu glavne kontrole.

Izdaja 500dinarskih bankovcev.

Finančni minister lahko dovoli Narodni banki izdajo bankovcev po 500 Din. Bankovci naj imajo na eni strani sliko kralja Petra II., na drugi strani pa sliko kralja Aleksandra.

O zemljarini.

Osnovna zemljarina za leto 1936 znaša 10% čistega katastrskega dohodka. V veljavi ostanejo posebne olajšave glede zemljarine, ki so določene v zakonu o proračunskih dvanajstinah za leto 1935-36. Enoprocentni pribitek pri uslužbenskem davku se podaljša tudi za prihodnje proračunsko leto.

Ministrski svet in gospodarske razmere.

Ministrski svet lahko izdaja uredbe z zakonsko močjo v svrhu ureditve in olajšanja gospodarskih razmer v državi ter pospeševanja gospodarske delavnosti. Uredbe stopijo v veljavo z dnem objave, morajo se pa naknadno predložiti v odobritev narodni skupščini. Ministrski svet sme izdajati odredbe z zakonsko močjo v svrhu znižanja državnih izdatkov ter ustvaritve pravnih pogojev za pametno štednjo v državnem in samoupravnem gospodarstvu.

Sprejem v državno službo.

Sprejem v državno službo ali napredovanje uradnika sta dopustna le, če je na razpolago prosto mesto in je zagotovljen proračunski kredit.

Upokojenci in postranske službe.

Ako ima državni ali samoupravni upokojenec od kake postranske službe 600 do 1500 Din mesečnega zaslužka, se mu pokojnina zniža za četrtnino, pri zaslužku 1500 do 2500 Din za eno tretjino, pri zaslužku 2500 do 5000 Din pa za polovico. Ako ima takih postranskih dohodkov nad 5000 Din, izgubi pokojnino.

Monopolska uprava.

Monopolska uprava sme določiti 15 milijonov dinarjev za nakup zemljišč, za nabavo strojev in za iskanje petroleja.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Na Bolgarskem so dobili novo vlado. Radi ostavke prometnega ministra je

Pri
arteriosklerozi
„Planinka“-čaj
Mr. Bahovec.
Skatlja Din 20.—
v apotekah.

Reg. S. Br. 2007, 8. II. 1932.

odstopila celotna Toševa vlada. Novo delovno vlado je sestavil dosednji zunanji minister Kjuseivanov. Nova vlada ima nalogo, da izvede parlamentarne volitve in spremembo ustave. Nove volitve bodo najbrž razpisane v drugi polovici februarja 1936.

Grški kralj Jurij se je vrnil v ponedeljek v Atene, kjer je bil sprejet z vsemi svečanostmi. Ob vrnitvi kralja je bila izdana za Grčijo politična pomilostitev ali amnestija.

Nova vojaška šarža v sovjetski Rusiji. Sovjeti so uvedli v rdeči armadi stare šarže in najvišja je nova maršalska. Vlada je že imenovala pet novih maršalov in sicer: vojni komisar Vorošilov, njegov namestnik Tuhačevski, šef generalnega štaba Jegorov, poveljnik konjenice Budjeni in poveljnik vojske na Daljnem vzhodu Blücher.

Angleži imajo preveč denarja. V londonske banke je prišlo v zadnjem času radi zmage konservativne stranke pri parlamentarnih volitvah 120 milijonov funtov (30 milijard dinarjev). To ogromno svoto hočejo naložiti v novo državno posojilo v znesku 60 milijard dinarjev pod imenom »posojilo narodne obrambe«. Nadalje v obnovitvena dela za civilno in vojaško letalstvo, za zgradnje novih kanalov in pristaniških naprav. Posojila bodo dana Kitajski, Nemčiji in sovjetski Rusiji.

Sprememba angleške vlade. Po sijajni zmagi vladnega bloka pri zadnjih volitvah je prišlo v angleški vladi do malenkostnih sprememb. Sedajna vlada je dobila novega vojnega ministra. Ministra za dominijone in kolonije sta zamenjala svoji mesti.

*

Ciril-Methodovo jubilejno leto. Prezvisei g. knezoškof dr. Tomažič je izdal v zvezi z drugimi jugoslovanskimi škofi ob 1050letnici smrti sv. Metoda lepo pastirsko pismo, ki je bilo v cerkvah prebrano vernikom 17. in 24. novembra in ki se v njem odreja, da se jubilejne proslave začenejo ob prazniku sv. Klementa (23. novembra), glavna začetna slovesnost pa v nedeljo, 24. novembra. Da se te proslave kar najslovesneje in s čim večjim uspehom izvršijo, se določa, da se podaljšajo tudi na leto 1936 do praznika sv. Cirila in Metoda, do 5. julija. 1050letnica smrti sv. Cirila, Metodovega

brata, se je obhajala leta 1919. Letos je 6. aprila preteklo 1050 let od smrti sv. Metoda († 6. aprila 885 v Velehradu na Moravskem). Čehi so praznovanje te važne obletnice preložili radi letošnjega velikega katoliškega shoda v Pragi na prihodnje leto. Slovenci smo radi evharističnega kongresa v Ljubljani slovesno praznovanje sicer nekoliko odložili, vendar smo začeli s cerkvenimi prireditvami 24. novembra. Tem bodo sledile druge slovesnosti, bodisi cerkvene, bodisi izven cerkvene. Naša katoliška prosveta bo imela dovolj prilike, da prikaže našemu ljudstvu velika lika slovanskih apostolov, ustanoviteljev slovanske književnosti in izobrazbe. Nas Slovence vežejo na sv. Metoda tesne in žive vezi, saj je bil ta sveti škof postavljen na prizadevanje slovenskega kneza Kocelja za pa-